

MUINSUSKAITSEAMET

Lp. mälestise omanik.

/kuupäev digiallkirjas/ nr 1.1-7/1338

TEAVITUSKIRI

Eelnõu tutvustamine

Muinsuskaitseamet koostöös omanike, kohalike kogukondade ning teiste partneritega kannab hoolt meie kultuuripärandi säilimise ja väärtustamise eest. Muinsuskaitseaduse kohaselt on riikliku kaitse alla võtmise eelduseks, et kultuuriväärtusega asi või maa-ala esindab Eesti ainelise kultuuripärandi väärtuslikumat osa, millel on teaduslik, ajalooline, kunstiline või muu kultuuriväärtus või mille säilitamise kohustus tuleneb rahvusvahelisest lepingust. Aeg-ajalt vajavad meie mälestised hindamist ning mälestiste andmed ülevaatamist ja vajadusel korrastamist.

Muinsuskaitseaduse § 20 lg 1 p 3 alusel võib mälestiseks olemise lõpetada, kui mälestis on teise mälestise lahutamatu osa, ehk olukorras, kus näiteks kirikuhoone on tunnistatud ehitismälestiseks, puudub põhjendus, et ka mõni kirikuhoone detail oleks eraldi mälestis. Samuti täpsustatakse mälestiste nimetusi.

Vastavalt muinsuskaitseaduse § 17 lg 1 alusel **Muinsuskaitseamet teavitab, et algatab 32 kultuurimälestise mälestiseks olemise lõpetamise**, kuna nende puhul on tegemist teise mälestise lahutamatu osadega ja muudab 19 kultuurimälestise nimetust.

Saadame mälestiseks olemise lõpetamise õigusakti eelnõu tutvumiseks menetlusosalistele. Mälestiseks olemise lõpetamise otsustab valdkonna eest vastutav minister.

Palume Teil tutvuda kirjale lisatud õigusakti eelnõuga ja soovi korral esitada arvamus kirjalikult hiljemalt 15. juuliks 2024 e-posti aadressile info@muinsuskaitseamet.ee või postiaadressile Pikk tn 2, Tallinn 10123.

Küsimuste korral anname hea meelega lisaselgitusi.

Lisa 1: Kultuurimälestiseks olemise lõpetamise õigusakti eelnõu

Head koostööd soovides

Tarvi Sits
projektijuht
Muinsuskaitseamet

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn

{regDateTime}

nr {regNumber}

Kultuurimälestiseks olemise lõpetamine

Muinsuskaitseaduse § 20 lg 1 p 3 ning lg 2 ja lg 6 alusel ning kuulates ära Muinsuskaitse Nõukogu seisukoha:

1. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Torma kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 5868, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Vanamõisa küla, Torma-Kiriku, KÜ 81003:002:0140) lahutamatu osadega. Mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Torma kalmistu“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
24094	Torma kalmistu väravaehitis	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 214
24095	Torma kalmistu kabel	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 215

2. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punktid 214-215.

3. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Torma kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 24091, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Vanamõisa küla, Torma-Kiriku, KÜ 81003:002:0130) lahutamatu osaga ja mälestise riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Torma kirik“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
20784	Tornikukk, 18.saj. (vask)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 365

4. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 27.07.1998 määruse nr 19 punkti 365.

5. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 105 ja kultuuriministri „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ 12.08.1999 määruse nr 18 punkti 167 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 5858, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Võisiku küla, Võisiku kalmistu, KÜ 61801:001:0565) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Võisiku mõisa kalmistu“.

6. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kultuurimälestise „Võisiku mõisa kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 5858, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Võisiku küla, Võisiku kalmistu, KÜ 61801:001:0565) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
24047	Võisiku mõisa Bockide perekonnakalmistu piirdemüür	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 166

7. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punkti 166.

8. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Adavere mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 24017, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Adavere alevik, Kooli tn 1, KÜ 61601:002:0099, 61601:002:0165, 61601:002:0055, 61601:002:1050, 61601:002:1890, 61601:002:0172, 61601:001:0198, 61601:001:0194, 61601:001:0193, 61601:001:0469, 61601:001:0478, 61601:001:0473, 61601:001:0474, 61601:001:0475, 61601:001:0472, 61601:001:0594, 61601:001:0595, 61601:001:0597, 61601:002:1930, 61801:001:0012) lahutamatu osaga ja mälestise riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Adavere mõisa park“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
24018	Adavere mõisa pargi piirdemüürid	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 137

9. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punkti 137.

10. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Puurmani mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 23989, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Puurmani alevik, Tartu mnt 1, KÜ 61102:002:0126, 61102:002:0214, 61102:002:0347, 61102:002:2080, 61102:002:0066, 61102:002:2041) lahutamatu osadega ja mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Puurmani mõisa park“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
23990	Puurmani mõisa pargi värav ja piirdemüürid	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 109
23991	Puurmani mõisa pargisild 1	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 110
23992	Puurmani mõisa pargisild 2	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 111
23993	Puurmani mõisa pargisild 3	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 112
23994	Puurmani mõisa pargimonument	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 113

11. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punktid 109-113.

12. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kursi kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 23980, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Kursi küla, Kiriku, KÜ 61102:001:1821) lahutamatu osaga ja mälestise riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Kursi kirik“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
20383	Tornikukk, 17.saj. (vask, kullatud)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 100

13. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 27.07.1998 määruse nr 19 punkti 100.

14. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Visusti mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 23975, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Visusti küla, Visustimõisa, KÜ 57801:002:0109, 57801:002:0114, 57801:002:0053, 57801:002:0039, 57801:002:0111, 57801:002:1280, 24701:001:1598) lahutamatu osaga ja mälestise riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Visusti mõisa park“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
23976	Visusti mõisa terrass ja pargitrepp	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 95

15. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punkti 95.

16. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Palamuse kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 23967, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Palamuse alevik, Köstri allée 4, KÜ 57801:001:0577) lahutamatu osadega ja mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Palamuse kirik“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14173	Hauaplaad, 14.saj. (Vasalemma marmor)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 35 punkt 5
14174	Hauaplaad, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 35 punkt 6
20277	Uks, 18/19.saj. (puit, sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 208
20278	Uks, 18/19.saj. (puit, sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 209
20279	Uks, 18/19.saj. (puit, sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 210
20280	Uks, 18/19.saj. (puit, sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 211

20281	Uks, 18/19.saj. (puit, sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 212
20275	Tornikukk, 18/19.saj. (vask)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 206

17. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 35 punktid 5-6 ning kultuuriministri 27.07.1998 määruse nr 19 punktid 206 ja 208-212.

18. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Pajusi mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 23938, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Pajusi küla, Pajusi park, KÜ 57301:002:0166) lahutamatu osaga ja mälestise riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Pajusi mõisa park“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
23939	Pajusi mõisa pargi piirde-müürid ja väravapostid	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 57

19. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punkti 57.

20. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Laiuse kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 5832, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Vilina küla, Meose, KÜ 24801:001:0829, 24801:001:0831, 24804:001:0327, 24804:001:4120, 24804:001:2130, 24804:001:3592, 24804:001:0345) lahutamatu osadega ja mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Laiuse kalmistu“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
23931	Laiuse kalmistu kabel	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 49
20210	Hauamonument prk. Matsoni ja Ilmoja hauaplatsil, J. Raudsepp, 1970 (graniit)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 126
20211	Rist, 1840 (dolomiit)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 127

21. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punkti 49 ning kultuuriministri 27.07.1998 määruse nr 19 punktid 126-127.

22. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Laiuse kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 23927, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Laiuse alevik, Kuremaa tee 63, KÜ 24804:001:0007) lahutamatu osadega ja mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Laiuse kirik“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
20204	Tornikukk, 19.saj. (vask)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 120

20205	Ukselukk, 19.saj. (sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 121
20206	Ahi, 19/20.saj. (glasuurpott)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 122

23. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 27.07.1998 määruse nr 19 punktid 120-122.

24. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Laiuse kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 23928, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Laiuse alevik, Kuremaa tee 63, KÜ 24804:001:0007) lahutamatu osadega ja mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Laiuse kirikuaed“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
23929	Laiuse kirikuaia piirde-müür	kultuuriministri 12.08.1999 määrus nr 18 punkt 47
20208	Värav, 19.saj. (sepis, malm, graniit)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 124
14175	Ratasrist, 17.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 35 punkt 7

25. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 18 punktid 47 ja 124 ning kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 35 punkti 7.

26. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Põltsamaa kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 24003, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Põltsamaa linn, Lossi tn 3, KÜ 61701:007:0330) lahutamatu osadega ja mälestiste riiklik kaitse jätkub kinnismälestise „Põltsamaa kirik“ koosseisus:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
21382	Tornikukk, 1751 (vask)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 296
21399	Rist, 18.saj. (sepis)	kultuuriministri 27.07.1998 määrus nr 19 punkt 314

27. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 27.07.1998 määruse nr 19 punktid 296 ja 314.

28. Muudan kultuuriministri 28.03.2006 käskkirja nr 120 punkti 4 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27437, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Põltsamaa linn, J. Kuperjanovi tn 2, KÜ 61701:006:0370) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Põltsamaa kino“.

29. Muudan kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 126 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 24005, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Põltsamaa linn, Lossi tn 7, KÜ 61701:008:0016) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Elamu-ärihoone“.

30. Muudan kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 123 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 24004, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Põltsamaa linn, Silla tn 2, KÜ 61701:007:0020) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Elamu-ärihoone“.
31. Muudan kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 1 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 23885, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Jõgeva linn, Suur tn 17, KÜ 24901:005:0050) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Elamu-ärihoone“.
32. Muudan kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 2 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 23884, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Jõgeva linn, Suur tn 18, KÜ 24901:005:1440) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Elamu-ärihoone“.
33. Muudan kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 3 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 23883, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Jõgeva linn, Suur tn 18a, KÜ 24901:005:0060) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Jõgeva Ühispanga hoone“.
34. Muudan kultuuriministri 13.11.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 73 punkti 89 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 13915, asukoht Jõgeva maakond, Mustvee vald, Lohusuu alevik, Lohusuu Veneküla kalmistu, KÜ 42001:001:0673) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Lohusuu õigeusu kalmistu kabel“.
35. Muudan kultuuriministri 13.11.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 73 punkti 88 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 13914, asukoht Jõgeva maakond, Mustvee vald, Lohusuu alevik, Lohusuu Eestiküla kalmistu, KÜ 42001:001:0505) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Lohusuu kalmistu kabel“.
36. Muudan kultuuriministri 13.11.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 73 punkti 87 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 13913, asukoht Jõgeva maakond, Mustvee vald, Lohusuu alevik, Järve tee 21 // Jumalailmumise kirik, KÜ 42001:001:0306) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Lohusuu õigeusu kirik“.
37. Muudan kultuuriministri 13.11.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 73 punkti 86 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 13912, asukoht Jõgeva maakond, Mustvee vald, Lohusuu alevik, Avinurme tee 36, KÜ 42002:003:0046) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Lohusuu kirik“.
38. Muudan kultuuriministri 13.11.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 73 punkti 17 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 13843, asukoht Jõgeva maakond, Mustvee vald, Avinurme alevik, Võidu tn 2, KÜ

16401:005:0010) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Avinurme kirik“.

39. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 119 ja kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 193 ehitismälestise, ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5869, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Torma alevik, Kooli tee 23, KÜ 24701:001:1659) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Võtikvere ministeeriumikooli hoone“.
40. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 87 ja kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 65 ehitismälestise, ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5837, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Pajusi küla, Kuusikupõllu, KÜ 61801:001:0558, 57301:002:0318) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Pajusi mõisa kalmistu“.
41. Muudan kultuuriministri 27.07.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 19 punkti 179 kunstimälestise (kultuurimälestiste registri nr 21130, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Puurmani alevik, Tartu mnt 1,) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Koduorel, Dumont, Lelievre & Co (puit, metall)“.
42. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 103 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5837, asukoht Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Kuningamäe küla, Kiriku, KÜ 61603:001:0001, 61801:001:1244, 61603:001:0021) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Põltsamaa õigeusu kalmistu“.
43. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 75 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5825, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Laiusevälja küla, Mõisaküla kalmistu, KÜ 24804:001:0298, 24804:001:0226, 24804:001:2252, 24804:001:0019) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Laiuse õigeusu kalmistu“.
44. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 75 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5833, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Kurista küla, Krossiraja, KÜ 24802:001:0203) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kurista mõisa kalmistu“.
45. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 24 punkti 77 ja kultuuriministri 12.08.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 18 punkti 38 ehitismälestise, ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5827, asukoht Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Kivijärve küla, Laiuse metskond 13, KÜ 24804:001:3740) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kuremaa mõisa kalmistu“.

Muinsuskaitseametil teha käskkiri teatavaks menetlusosalistele, kanda mälestiseks olemise lõpetamised kultuurimälestiste registrisse ja ajakohastada andmed riigi maakatastris.

Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja avaldamisest Riigi Teatajas, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

I. Asjaolud

- 1.1. Käskkirjas nimetatud Jõgeva maakonnas asuvad mälestised tunnistati kultuurimälestisteks aastatel 1997–1999. Muinsuskaitseseaduse § 20 lg 1 p 3 alusel võib mälestiseks olemise lõpetada, kui mälestis on teise mälestise lahutamatu osa, ehk olukorras, kus näiteks kirikuhoone on tunnistatud ehitismälestiseks, puudub põhjendus tunnistada eraldi mälestiseks ka mõni kirikuhoone detail.
- 1.2. Muinsuskaitseamet kogus kokku Jõgeva maakonnas asuvate mälestiste andmed ning analüüsis nende võimalikku käsitlemist teise mälestise osana, kasutades selleks peamiselt kultuurimälestiste registrit aga ka arhiiviallikatest, valdkonna spetsialistidelt ja paikvaatlustelt kogutud informatsiooni.
- 1.3. Ülevaatus tulemusena leiti, et 32 mälestise puhul on tegemist teise mälestise lahutamatu osaga. Nendest 18 on kunstimälestised, peamiselt kirikutes asuvad uksed, tornikuked ja kirikuaias paiknevad hauatähised. Ehitismälestisi on 14, peamiselt kirikuaia piirdemüürid ja kabelid. Kuivõrd nende mälestiste riiklik kaitse jätkub, ei ole muudatusel sisulist ja märkimisväärset mõju mälestiste kaitse korralduses, kuid õigusselguse huvides on nende üksikmälestise staatuse lõpetamine põhjendatud. Mälestiste omanikele selle muudatusega negatiivseid mõjusid ei kaasne, küll muutub loogilisemaks mälestise käsitlemine ehk mälestiste lahutamatu osade osas ei pea näiteks eraldi silmas pidama ja arvestama toimingute planeerimisel, milline mälestise lahutamatu detail on eraldi kaitse all ja milline ei ole.
- 1.4. Lisaks on vajalik parandada või ühtlustada kinnismälestiste nimekujusid. Kultuurimälestiste nimetuste kontrollimise käigus tuvastas Muinsuskaitseamet nimetustes ebatäpsusi ja erinevusi nimetuste andmisel. Näiteks on mitmed kirikuaiad võetud riikliku kaitse alla nii ajaloo- kui ka ehitismälestistena erinevate õigusaktidega, milles sageli on sama mälestist nimetatud erinevalt või on kasutatud ebatäpset nimekuju. Juhul, kui on mälestiste nimetustes ära toodud hoone aadress, siis on see otstarbekas eemaldada, kuna aadress võib ajas muutuda.
- 1.5. Eelnimetatud põhimõtetele toetudes täpsustatakse üheksateistkümne kultuurimälestise nimetust, millega ei muudeta mälestiste senist avalik-õiguslikku seisundit. Sisulisi muudatusi muinsuskaitsealsetesse piirangutesse kultuurimälestiste andmete korrastamine kaasa ei too.
- 1.6. Muinsuskaitseamet algatas kultuurimälestiste lõpetamise ja andmete muutmise menetluse ja edastas 28. juunil 2024.a. eelnõu tutvumiseks Jõgeva maakonna kohalikele omavalitsustele ning mälestiste katastriüksuste omanikele. Tähtaeg arvamuste ja ettepanekute esitamiseks oli 14 päeva ehk kuni 15. juuli 2024.
- 1.7. Tähtaegselt .....

II. Mälestiste koosseis ja piir

- 2.1. Käskkirjas nimetatud mälestiste mälestiseks olemise lõpetamine hõlmab 60 omanikku, kellele kuuluva hoone või rajatise lahutamatuks osaks jäävad kultuuriväärtuslikud detailid või rajatised, mille mälestiseks olemine lõpetatakse.
- 2.2. Mälestised, millede mälestiseks olemine lõpetatakse, on enamuses sisuliselt ehitise või rajatise juurde kuuluvad üksikdetailid või üksikrajatised. Näiteks on kinnismälestise „Torma kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 24091) lahutamatuks osaks Tornikukk, 18. saj. (vask) (kultuurimälestiste registri nr 20784) ning jääb mälestise „Torma kirik“ osaks. Vastavad kanded tehakse kultuurimälestiste registris.
- 2.3. Mälestise piir mälestise lahutamatu osade liitmisel ei muutu.

III. Riikliku kaitse kriteeriumid

- 3.1. Käskkirjas nimetatud mälestiseks olemise lõpetamise kaalumisel riikliku kaitse kriteeriumeid ei hinnatud. Riikliku kaitse kriteeriume polnud vaja hinnata, kuna lõpetatud mälestised on teise mälestise lahutamatu osa ning nende riiklik kaitse on kaetud hoonete või rajatistega, mis jäävad jätkuvalt mälestiseks.

IV. Menetlusosaliste ja kaasatud isikute arvamused

- 4.1. ....

V. Kultuurimälestiseks olemise lõpetamise põhjendus

Mälestiste kultuuriväärtus

- 5.1. Eelpool toodud 32 kultuurimälestise kultuuriväärtus ei ole muutunud, vaid need on mõne teise mälestise lahutamatu osa ning riiklik kaitse jätkub.

Avalik huvi

- 5.2. Avaliku huvi sihiks on teatud avalik, s.o üldine ehk ühiskondlik hüve, mille alla kuulub ka Eesti kultuuri säilimine läbi aegade sh meie ainelise kultuuripärandi väärtuslikuma osa hoidmine ja kaitse. Muinsuskaitseaduse § 3 lõike 8 kohaselt lähtutakse mälestisele suunatud riiklikes tegevustes avalike huvide ning igaühe õiguste ja vabaduste tasakaalustatuse ning proportsionaalsuse põhimõttest. Kuivõrd nende 32 mälestiste riiklik kaitse jätkub, ei ole muudatusel märkimisväärset ja sisulist mõju mälestiste kaitse korralduses, kuid õigusselguse huvides ning vähendamaks halduskoormust on nende üksikmälestise staatuse lõpetamine põhjendatud.

- 5.3. Avalik huvi kultuurimälestise säilimiseks jääb alles.

Kaitsevöönd

- 5.4. Muinsuskaitseaduse § 14 lõike 1 kohaselt võib kinnismälestise kaitseks kehtestada kaitsevööndi, kaaludes selle vajadust ja ulatust kaitsevööndi eesmärkidest lähtudes.
- 5.5. Mälestistele, mille kultuurimälestiseks olemine lõpetatakse, kuna tegemist on kinnismälestise lahutamatu osaga, jääb kehtima selle kinnismälestise kaitsevöönd, millega liituvad teised mälestised. Sealjuures puudub käsitletaval 32-l mälestisel kaitsevööndid, kuna suuresti on nende hulgas hoone lahutamatud osad, vallasmälestised või mälestised, millele muinsuskaitseaduse § 14 lõike 5 kohaselt ei kehtestata kaitsevööndit (kalmistul paiknevad mälestised, kinnismälestiseks olevas pargis paiknevad mälestised).

Mõju

- 5.6. Mälestiste omanikele või omanikele, kelle kinnistud jäävad mälestiste kaitsevööndisse, selle muudatusega negatiivseid mõjusid ei kaasne, küll muutub loogilisemaks mälestise käsitus ehk hoone või rajatis on tervik koos oma lahutamatu osadega. Mälestiste omanikke on kokku 60. Muinsuskaitseameti ja kohaliku omavalitsuse töökoormus väheneb, kuna mälestise hoidmisel ja kaitse korraldamisel käsitletakse mälestist tervikuna koos tema lahutamatu osadega ning puudub vajadus eraldi arvestuse pidamiseks ning nende eraldi käsitlemiseks erinevateks toiminguteks kooskõlastuste taotlemisel.

VI. Muinsuskaitse Nõukogu seisukoht

- 6.1. ...